

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

A. ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΣΗΜΑΣΙΕΣ ΤΟΥΣ

- **ἀγαπῶ τινα** = αγαπώ κάποιον.
ἀγαπῶ τινι = αρκούμαι σε κάτι, είμαι ευχαριστημένος με κάτι.
ἀγαπῶ + τελ. απαρ. = συνηθίζω να...
- **ἄγω τι ἢ τινά** = οδηγώ, φέρω.
ἄγω καὶ φέρω = λεηλατώ, καταστρέφω.
ἄγομαι γυναῖκα = παντρεύομαι, παίρνω για γυναίκα μου.
ἄγω ἐορτήν = γιορτάζω.
ἡσυχίαν ἄγω = ησυχάζω.
ἄγω εἰρήνην = ζω ειρηνικά.
ἄγω πόλεμον = διεξάγω πόλεμο.
ἄγω εἰς δίκην = σύρω στα δικαστήρια.
ἀνάγομαι = εκπλέω, ανοίγομαι στο πέλαγος.
διάγω + κατηγ. μτχ = είμαι διαρκώς...
κατάγω = επαναφέρω εξορίστους.
- **αἰρέω, -ῶ** = κυριεύω, συλλαμβάνω.
αἰρέομαι, -οῦμαι = εκλέγω, προτιμώ, επιλέγω, εκλέγομαι.
ἀναιρῶ = σηκώνω νεκρό, καταργώ, φονεύω.
καθαιρῶ = κατεβάζω, γκρεμίζω.
ὑπεξαιρῶ = αφαιρώ κρυφά.
προαιροῦμαι = προτιμώ.
- **αἰσθάνομαι + γενική + κατηγ. μτχ** = αντιλαμβάνομαι, διαπιστώνω, ακούω (άμεση αντίληψη).
αἰσθάνομαι + αιτιατική + κατηγ. μτχ. = αντιλαμβάνομαι, καταλαβαίνω (έμμεση αντίληψη).
αἰσθάνομαι + ειδικό απαρ. = νομίζω ότι (αβέβαιη φήμη).
- **ἀκούω + γενική + κατηγ. μτχ.** = ακούω κάποιον (άμεση αντίληψη).
ἀκούω + αιτιατική + κατηγ. μτχ. = ακούω κάτι, πληροφοροῦμαι (έμμεση αντίληψη).
ἀκούω + ειδικό απαρ. = ακούω ότι, μαθαίνω ότι... (αβέβαιη φήμη).
- **ἀλίσκομαι** (παθητικό του αἰρέω, -ῶ) **ὑπό τινος** = συλλαμβάνομαι, κυριεύομαι, αιχμαλωτίζομαι.
ἀλίσκομαι + κατηγ. μτχ. = συλλαμβάνομαι να κάνω κάτι.
- **ἀμύνω τινί** = βοηθώ κάποιον.
ἀμύνομαί τινα = αποκρούω κάποιον.

- ἄρχω τινός = διοικῶ.
 ἄρχομαι ὑπό τινος = κυβερνιέμαι.
 ἄρχομαι τινος = αρχίζω κάτι (που θα τελειώσω ο ίδιος).
 ἄρχομαι + κατηγ. μτχ. = αρχίζω να... (βρίσκομαι στην αρχή...)
 ἄρχομαι + τελ. απαρ. = αρχίζω να κάνω κάτι (για πρώτη φορά).
 ἐπάρχω τινός = διοικῶ, εξουσιάζω.
 ὑπάρχει τινί + τελ. απαρ. = εἶναι δυνατόν σε κάποιον...
- γίγνομαι = γίνομαι, γεννιέμαι.
 γίγνομαι εἰς τι = φτάνω κάπου.
 γίγνομαι περί τι = ασχολούμαι με κάτι.
 γίγνομαι δι' ὀργῆς = οργίζομαι.
 ἐπιγίγνομαι = γεννιέμαι μετά (οἱ ἐπιγινόμενοι = οι απόγονοι).
 εὖ ἢ κακῶς γίγνεται τι = κάτι αποβαίνει καλά ἢ άσχημα.
 παραγίγνομαι = παραβρίσκομαι, εἶμαι κοντά.
 περιγίγνομαι τινος = υπερέχω, υπερισχύω έναντι κάποιου.
 προσγίγνομαι = προστίθεμαι, φθάνω.
 συγγίγνομαι τινί = συναναστρέφομαι κάποιον, εἶμαι με κάποιον.
- γινώσκω = γνωρίζω.
 γινώσκω + τελ. απαρ. = αποφασίζω να...
 ἀπογινώσκω τινός = αποφασίζω να μην κάνω κάτι, αθώνω.
 καταγινώσκω τινός = καταδικάζω κάποιον.
 μεταγινώσκω = αλλάζω γνώμη, μετανοώ.
 παραγινώσκω = παρανοώ, παίρνω λανθασμένη απόφαση.
- δέω τινός = έχω ἔλλειψη, στερούμαι κάτι.
 δέομαι τινος = έχω ανάγκη, στερούμαι κάτι, χρειάζομαι.
 δέομαι τινός τι = παρακαλώ κάποιον για κάτι.
 δέομαι + τελ. απαρ. = έχω ανάγκη να..., χρειάζομαι να..., επιθυμῶ να...
 δεῖ (ἀπρόσωπο ρήμα) + τελ. απαρ. = πρέπει να..., εἶναι ανάγκη να...
 δεῖ (ἀπρόσωπο ρήμα) τινος = ὑπάρχει ανάγκη από κάτι.
 ὀλίγου ἢ μικροῦ δεῖν = σχεδόν, λίγο ἔλειψε.
- δίδωμι τινί τι = δίνω σε κάποιον κάτι.
 δίδωμι τινί + τελ. απαρ. = δίνω σε κάποιον το δικαίωμα να..., επιτρέπω σε κάποιον να...
 δίδωμι δίκην τινί = τιμωρούμαι από κάποιον.
 δίδωμι λόγον τινί = δίνω σε κάποιον την άδεια να μιλήσει.
 ἐκδίδωμι ἢ ἐκδίδομαι θυγατέρα = παντρεύω κόρη.
 ἐνδίδωμι = υποχωρῶ, παραδίδω.
 μεταδίδωμι τινί τινος = δίνω σε κάποιον μερίδιο από κάτι.

- **δοκῶ + δοτ. προσ. + ειδ. απαρ.** = έχω τη γνώμη, μου φαίνεται ότι..., δίνω την εντύπωση, θεωρούμαι.
δοκεῖ + δοτ. προσ. + ειδ. απαρ. = νομίζω, μου φαίνεται ότι...
δοκεῖ (απρόσωπο ρήμα) + δοτ. προσ. + τελ. απαρ. = φαίνεται καλό να..., αποφασίζω να...
- **ἔρχομαι & εἶμι** = έρχομαι.
διά μάχης ἔρχομαι = μάχομαι.
ἐπί πᾶν ἔρχομαι = καταβάλλω κάθε δυνατή προσπάθεια.
διεξέρχομαί τι = φέρω εις πέρας. αναλύω διεξοδικά, μιλά με λεπτομέρειες.
ἐξέρχομαι = εκστρατεύω, βγαίνω έξω.
κατέρχομαι = κατεβαίνω, επανέρχομαι από την εξορία.
μετέρχομαί τινα = καταδιώκω κάποιον.
παρέρχομαι & πάρεμι = ανεβαίνω στο βήμα και μιλά (οἱ παριόντες = οι ρήτορες).
- **ἔχω**
ἔχω + τελ. απαρ. = μπορώ να...
οὐκ ἔχω + πλάγια ερώτηση = δεν ξέρω πώς...
εὖ ἢ καλῶς ἔχω = βρίσκομαι σε καλή κατάσταση.
πλέον ἔχω τινός = πλεονεκτώ.
μείον ἔχω τινός = μειονεκτώ.
ἡσυχίαν ἔχω = ησυχάζω.
πράγματα ἔχω ὑπό τινος = ενοχλούμαι από κάποιον.
πράγματα παρέχω τινί = ενοχλώ κάποιον.
- **ἴημι** = ρίχνω, στέλνω, εξακοντίζω.
ἀφίημι = αφήνω, χαλαρώνω, επιτρέπω (< ἀφηση).
ἐνίημι = ρίχνω μέσα, εμβάλλω (< ἐνεση).
ἐφίεμαί τινος = επιθυμώ κάτι (< ἐφηση).
καθίημι = ρίχνω προς τα κάτω (< κάθετος).
προίεμαι = παραμελώ, παραδίδω, παραιτούμαι.
προσίεμαι = παραδέχομαι, αποδέχομαι.
συνίημι = αντιλαμβάνομαι, κατανοώ (< σύνεση).
ύφίεμαι = υποχωρώ (< ύφηση).
- **ἴστημι** = στήνω, τοποθετώ / **ἴσταμαι** = στέκομαι, τοποθετούμαι.
ἀφίσταμαί τινος = απομακρύνομαι από κάποιον, αποστατώ.
ἐξίσταμαι = είμαι εκτός, αποσύρομαι, παραφρονώ, γίνομαι «εκτός εαυτού».
ἐφίστημι = διορίζω, τοποθετώ, επιβάλλω.
παρίσταμαι = παραβρίσκομαι, είμαι κοντά.

- λαμβάνω = πιάνω, συλλαμβάνω.
 δίκην λαμβάνω = τιμωρώ, παίρνω εκδίκηση.
 ἀντιλαμβάνομαι τινος = πιάνω κάτι, ασχολούμαι με κάτι.
 ἐπιλαμβάνομαι τινος = καταπιάνομαι με κάτι.
 ὑπολαμβάνω = παίρνω το λόγο και απαντώ.
- μέλει μοί τινος = μ' ενδιαφέρει κάτι, φροντίζω για κάτι.
- μέλλω + τελ. απαρ. = πρόκειται να..., σκοπέυω να..., αναβάλλω να...
- ὄρᾶω, -ᾶω
 ὄρᾶω + ενδοιαστική πρόταση = προσέχω μήπως..., φοβάμαι μήπως..., φυλάγομαι μήπως...
 διορᾶω = βλέπω μακριά και καθαρά (< διόραση).
 ἐνορᾶω = βλέπω μέσα (< ενόραση).
 περιορᾶω τινά + κατηγ. μτχ. = αδιαφορώ, παραμελώ, ανέχομαι, παραβλέπω.
 ὑπερορᾶω τινά = περιφρονώ, αψηφώ κάποιον.
- πείθω τινά = κάνω κάποιον να δεχτεί την άποψή μου.
 πείθω τινά τι (= αιτιατική της αναφοράς) = πείθω κάποιον για κάτι.
 πείθομαι τινί = υπακούω, πιστεύω σε κάποιον.
 πέπεισμαι = είμαι πεπεισμένος, πιστεύω ανεπιφύλακτα.
 πέποιθα = έχω εμπιστοσύνη, έχω πεποιθήση.
- πέμπω τινά = στέλνω κάποιον.
 πέμπω + απαρ. του σκοπού = στέλνω για να...
 πέμπω τινί τι = στέλνω σε κάποιον κάτι.
 μεταπέμπομαι τινά = στέλνω και προσκαλώ κάποιον.
- ποιᾶω
 εὖ ποιᾶω = ευεργετώ.
 κακῶς ποιᾶω = βλάπτω.
 περί πολλοῦ ποιοῦμαι τινά = εκτιμώ κάποιον, θεωρώ κάποιον σπουδαίο.
 περί πλείονος ποιοῦμαι τινά = εκτιμώ περισσότερο κάποιον.
 περί πλείστου ποιοῦμαι τινά = εκτιμώ κάποιον πάρα πολύ.
 περί ὀλίγου / ἐλαχίστου ποιοῦμαι τινά = εκτιμώ λίγο κάποιον.
 ἀντιποιᾶω = ανταποδίδω.
 εἰσποιοῦμαι = υιοθετώ.
 ἐκποιᾶω τι = πουλώ κάτι.

- **πράττω**
εὖ πράττω = ευτυχῶ.
κακῶς πράττω = δυστυχῶ.
πράττομαί τινά τι = εἰσπράττω ἀπὸ κάποιον κάτι.
συμπράττω τινί = συνεργάζομαι με κάποιον.
- **τέμνω** = κόβω, σχίζω, διαχωρίζω.
τέμνω γῆν = λεηλατῶ, ερημώνω τη χώρα.
τέμνω τι τῆς χώρας (= γενική διαιρετική) = λεηλατῶ ἓνα μέρος της χώρας.
- **τίθημι** = θέτω, τοποθετῶ, ορίζω / **τίθεμαι** = τοποθετούμαι.
τίθημι νόμον = νομοθετῶ.
τίθημι ὄνομα = ονομάζω.
τίθημι ἀγῶνα = προκηρύσσω αγώνα.
τίθημι ἄθλον = αθλοθετῶ, ορίζω κάτι ως ἔπαθλο.
τίθεμαι τὰ ὄπλα = παρατάσσομαι για μάχη.
τίθεμαι γνώμην = εκφράζω γνώμη.
τίθεμαι τῇ γνώμῃ = συμφωνῶ.
ἐπιτίθημι δίκην τινί = τιμωρῶ κάποιον.
- **τιμωρῶ** τινι = βοηθῶ κάποιον.
τιμωροῦμαί τινά = τιμωρῶ κάποιον.
- **φαίνω** τι ἢ τινά = εμφανίζω, φωτίζω κάτι ἢ κάποιον.
φαίνω τινί τι = παρουσιάζω σε κάποιον κάτι.
φαίνομαι = εμφανίζομαι.
φαίνομαι + εἰδ. απαρ. = φαίνομαι ὅτι...
φαίνομαι + κατηγ. μτχ. = εἶναι φανερό ὅτι ἐγώ...
φαίνομαί τινι = θεωρούμαι ἀπὸ κάποιον, φαίνομαι σε κάποιον.
- **φέρω**
βαρέως / χαλεπῶς φέρω = ἀγανακτῶ, δυσανασχετῶ, οργίζομαι.
ἄγω καί φέρω = λεηλατῶ.
φέρω ψῆφον = ψηφίζω.
πλέον φέρομαί τινος = υπερέχω.
τὰ πρῶτα φέρομαι = θεωρούμαι πρῶτος.
τό πρᾶγμα εὖ φέρεται = ἡ υπόθεση ἐκτυλίσσεται με καλό τρόπο.
ἐκφέρω πόλεμον = κηρύσσω πόλεμο.
διαφέρει (ἀπρόσωπο ρήμα) μοι = μ' ενδιαφέρει.
συμφέρει τινί = εἶναι συμφέρον για κάποιον.

- φιλῶ τινά = αγαπῶ κάποιον.
φιλῶ + τελ. απαρ. = συνηθίζω να...
- φρονέω, -ῶ = σκέφτομαι.
μέγα φρονῶ = μεγαλοφρονῶ, υπερηφανεύομαι.
τὰ ἀμείνω φρονῶ τινι = ἔχω τις καλύτερες διαθέσεις για κάποιον.
ἀγαθὰ φρονῶ τινι = ἔχω καλές διαθέσεις για κάποιον.
κακὰ φρονῶ τινι = ἔχω ἀσχημες διαθέσεις για κάποιον.
- φύω τι = γεννῶ κάτι, παράγω.
φύομαι (ἀμετάβατο) = γεννιέμαι, ἀναπτύσσομαι, παράγομαι.
φύομαί τινος = κατάγομαι ἀπό κάποιον.
ἔφυν ἢ πέφυκα (συνδετικό ρῆμα) τι (= κατηγορούμενο) = εἶμαι ἐκ φύσεως.

B. ΙΔΙΩΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

- εὖ λέγω τινά = επαινῶ κάποιον ≠ κακῶς λέγω τινά = κακολογῶ, δυσφημῶ κάποιον.
- εὖ ἀκούω ὑπό τινος = επαινούμαι ἀπό κάποιον ≠ κακῶς ἀκούω ὑπό τινος = κακολογούμαι ἀπό κάποιον.
- εὖ ποιῶ τινά = ευεργετῶ κάποιον ≠ κακῶς ποιῶ τινά = βλάπτω κάποιον.
- εὖ πάσχω ὑπό τινος = ευεργετούμαι ἀπό κάποιον ≠ κακῶς πάσχω ὑπό τινος = βλάπτομαι ἀπό κάποιον.
- εὖ πράττω = ευτυχῶ, πετυχαίνω ≠ κακῶς πράττω = δυστυχῶ, κακοπαθῶ.
- συγγνώμην ἔχω τινί = συγχωρῶ κάποιον ≠ συγγνώμης τυγχάνω παρά τινος = συγχωρούμαι ἀπό κάποιον.
- βαρέως / χαλεπῶς φέρω = δυσανασχετῶ, οργίζομαι ≠ ῥαδίως φέρω = ικανοποιούμαι, ευχαριστιέμαι
- προσέχω τὸν νοῦν = στρέφω τὴν προσοχή μου κάπου.
- ἐμποδῶν εἰμί τινι = ἐμποδίζω κάποιον ≠ ἐκποδῶν ποιούμαι τινά = βγάζω κάποιον ἀπ' τὴ μέση.
- πράγματα παρέχω τινί = ενοχλῶ κάποιον ≠ πράγματα ἔχω ὑπό τινος = ενοχλούμαι ἀπό κάποιον.
- ἔστιν ὅς / ὅστις = κάποιος ≠ οὐκ ἔστιν ὅς / ὅστις = κανένας.
- ἔστιν ὅπως = κάπως ≠ οὐκ ἔστιν ὅπως = με κανέναν τρόπο.
- ἔστιν ὅτε = κάποτε ≠ οὐκ ἔστιν ὅτε = ποτέ.
- ἔστιν ὅπου = κάπου ≠ οὐκ ἔστιν ὅπου = πουθενά.
- ἀποκτείνω τινά = σκοτώνω κάποιον ≠ ἀποθνήσκω ὑπό τινος = σκοτώνομαι ἀπό κάποιον.
- αἰρέω,-ῶ = συλλαμβάνω, κυριεύω· προσοχή !!! ὡς παθητικό του αἰρῶ χρησιμοποιεῖται τὸ ρ. ἀλίσκομαι = συλλαμβάνομαι, κυριεύομαι.
- αἰροῦμαι = ἐκλέγω, προτιμῶ, ἐπιλέγω· και ὡς παθητικό: ἐκλέγομαι, ἐπιλέγομαι, προτιμούμαι.

Γ. ΔΙΚΑΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

- **ὁ διώκων** = ο κατήγορος.
- **ὁ φεύγων** = ο κατηγορούμενος.
- **ζημιώω,-ῶ τινά** = τιμωρῶ κάποιον.
- **δίκην λαμβάνω παρὰ τινος** = τιμωρῶ κάποιον.
- **δίκην δίδωμί τινι** = τιμωρούμαι από κάποιον.
- **ἐν αἰτία ἔχω τινά** = κατηγορῶ κάποιον.
- **δίκην δικάζομαί τινι** = κατηγορῶ κάποιον.
- **αἰτίαν ἔχω** = κατηγορούμαι.
- **δίκην φεύγω ὑπό τινος** = κατηγορούμαι από κάποιον.
- **καταψηφίζομαί τινος** = καταδικάζω κάποιον.
- **δίκην ὀφλισκάνω** = καταδικάζομαι.
- **ἀποψηφίζομαί τινος** = αθώνω κάποιον.
- **ἄγω τινά εἰς δίκην** = φέρνω κάποιον στο δικαστήριο.
- **καθίσταμαι εἰς ἀγῶνα** = εμπλέκομαι σε δικαστικό αγώνα.
- **ὑπέχω εὐθύνας** = λογοδοτῶ.
- **ὑπέχω δίκην τινός** = λογοδοτῶ για κάτι.
- **ἀπολογία δίδωμί τινι** = δίνω σε κάποιον το δικαίωμα να απολογηθεί.
- **διώκω τινά περὶ θανάτου** = ζητῶ την καταδίκη κάποιου σε θάνατο.
- **τιμῶ τινι θανάτου / φυγῆς / δεσμοῦ / χρημάτων** = ορίζω για κάποιον ως ποινή το θάνατο / την εξορία / τη φυλάκιση / χρηματικό πρόστιμο.
- **ὁ φυγάς** = ο εξόριστος.
- **φυγὴν φεύγω** = ζω στην εξορία.
- **ἐκβάλλω τινά** = εξορίζω κάποιον.
- **ἐκπίπτω ὑπό τινος** = εξορίζομαι από κάποιον.
- **κατάγω φυγάδα** = επαναφέρω εξόριστο στην πατρίδα του.
- **κατέρχομαι** = επιστρέφω από την εξορία.
- **εὐνους εἰμί τῷ πλήθει** = εἶμαι ευνοϊκός προς το λαό.
- **κακόνους εἰμί τῷ πλήθει** = ἔχω εχθρικές διαθέσεις για το λαό.
- **πράττω τι δημοτικόν** = κάνω κάτι αρεστό στο λαό.
- **νεωτερίζω** = επιχειρῶ πολιτικές μεταβολές, στασιάζω, επαναστατῶ.
- **νεώτερα πράγματα βούλομαι** = επιθυμῶ / επιδιώκω πολιτική μεταβολή.
- **στασιαστικῶς ἔχω πρὸς τινά** = επαναστατῶ εναντίον κάποιου.
- **τὴν ψῆφον φέρω** = αποφασίζω.
- **γιγνώσκω + τελ. απαρ.** = αποφασίζω να...
- **γιγνώσκω ταῦτά τινι** = ἔχω την ίδια γνώμη με κάποιον, ἔχω τις ίδιες πολιτικές πεποιθήσεις με κάποιον.
- **γιγνώσκω τὰναντία τινι** = ἔχω διαφορετική γνώμη από κάποιον.
- **γιγνώσκω ταῦτα** = ἔχω αυτήν τη γνώμη.